

Impact of Personality Types on the Rate of Participation of Learners in the Moodle Learning Management System

ARTICLE INFO

Article Type

Original Research

Authors

Momeni Rad A.* *PhD*,
Ali Abadi Kh.¹ *PhD*,
Pourjamshidi M.² *PhD*

How to cite this article

Momeni Rad A, Ali Abadi Kh, Pourjamshidi M. Impact of Personality Types on the Rate of Participation of Learners in the Moodle Learning Management System. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2014;7(5):293-299.

ABSTRACT

Aims People enter to the learning environment with individual differences in the e-learning, so they are very different from each other in the learning yields assessment. This study aimed to investigate the effect of introversion and the extraversion personality types on the participation of learners in the Moodle learning management system.

Methods This causal-comparative study was done on 86 Master of Sciences students in the second semester of law and political science of Allameh Tabatabai University in 2013. The subjects were selected by stratified random method based on Krejcie and Morgan table. They performed some exercises in the cyberspace to the computer acquaintance lesson. The Eysenck (introversion, extroversion) and Rabryka Personality Questionnaire were used. Data were analyzed by SPSS 19 software using independent-T and the Two-way ANOVA tests.

Findings No significant difference was observed between girls and boys scores in terms of introvert and the extrovert personality traits, as well as the participation rate. But the mean scores of students' participation in extroverted and introverted personality traits was significantly different. Interaction between personality trait and the gender was not significant on the level of student participation ($p>0.05$).

Conclusion In the e-learning environment, introvert subjects more participate than extrovert subjects. In other words, in the e-learning, introvert subjects more participate in the activities and interactions.

Keywords Personality; Learning; Introversion; Extraversion

*Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran

¹Educational Technology Department, Psychology & Educational Sciences Faculty, Allame Tabatabai University, Tehran, Iran

²Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran

Correspondence

Address: Educational Sciences Department, Literature & Human Sciences Faculty, Bu-Ali Sina University, Pajuhesh Square, Hamedan, Iran
Phone: +98 8138219504
Fax: +98 8138292590
akbar856@gmail.com

Article History

Received: June 8, 2014

Accepted: August 17, 2014

ePublished: November 22, 2014

CITATION LINKS

- [1] Partitioned online sequential extreme learning machine for ... [2] Increasing participation in online communities: A framework for ... [3] The studying of the relationship between personality type (extrovert or introvert) and ... [4] Personality and experimental psychology: The unification of ... [5] Differences in regional brain volume related to the ... [6] The roots of the self: Unraveling the mystery of ... [7] Success in distance education: Do learning styles and ... [8] Constructing scientific knowledge in ... [9] Development of a Moodle course for schoolchildren's table ... [10] Motivational factors that influence the acceptance of ... [11] Teaching with Moodle in ... [12] E-learning and face to face mixed ... [13] The role of new technologies in the learning process: Moodle as a ... [14] Toward understanding student differences in a ... [15] Electronic learning in ... [16] Determining sample size for research activities, *Educ Psychol* ... [17] Theoretical foundations of psychological ... [18] Design and use of a rubric to assess and encourage interactive qualities in ... [19] Online and social networking communities: A best practice guide for ... [20] Effect of homogeny/conflict in ... [21] Three types of ... [22] Using personality variables to predict cancer and ... [23] Gender differences in computer attitudes and ... [24] Gender interest differences with ... [25] The effect of personality styles (level of introversion-extroversion) on ... [26] Online learning and teaching with technology: Case ... [27] An examination of asynchronous communication ... [28] Becoming a virtual professor: Pedagogical ...

تأثیر تیپ‌های شخصیتی بر میزان مشارکت یادگیرندگان در سیستم مدیریت یادگیری مودل

اکبر مومنی‌راد* PhD

گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

خدیجه علی‌آبادی PhD

گروه تکنولوژی آموزشی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مریم پورچشمیدی PhD

گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

اهداف: در یادگیری الکترونیکی، افراد با تفاوت‌های فردی وارد محیط آموزشی می‌شوند، بنابراین در سنجش بازده‌های یادگیری نیز تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند. این پژوهش با هدف بررسی میزان تأثیر تیپ‌های شخصیتی درون‌گرایی و برون‌گرایی بر میزان مشارکت یادگیرندگان در سیستم مدیریت یادگیری مودل انجام شد.

روش‌ها: این پژوهش به‌شیوه علی-مقایسه‌ای در سال ۱۳۹۲ روی ۸۶ نفر از دانشجویان ترم دوم حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی در مقطع کارشناسی‌ارشد انجام شد. این افراد براساس جدول کرجسی و مورگان و به‌شیوه طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. این دانشجویان برای درس آشنایی با کامپیوتر در کنار جلسات حضوری خود، برخی تمرین‌ها را در فضای مجازی انجام دادند. برای پژوهش از دو ابزار پرسش‌نامه تیپ‌های شخصیتی *آیزنک* (درون‌گرایی، برون‌گرایی) و رابریک‌ها بهره گرفته شد. تحلیل داده‌ها به‌کمک نرم‌افزار SPSS 19 و با استفاده از آزمون‌های T مستقل و تحلیل واریانس دوره‌ای انجام گرفت.

یافته‌ها: بین میانگین نمرات دختران و پسران از نظر تیپ‌های شخصیتی درون‌گرا و برون‌گرا و همچنین از نظر میزان مشارکت، تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. اما میانگین نمرات مشارکت دانشجویان در دو تیپ شخصیتی برون‌گرا و درون‌گرا با یکدیگر تفاوت آماری معنی‌داری داشت. تأثیر تعامل دو متغیر تیپ شخصیتی و جنسیت نیز بر میزان مشارکت دانشجویان معنی‌دار نبود ($p > 0.05$).

نتیجه‌گیری: در فضای یادگیری الکترونیکی، افراد درون‌گرا از میزان مشارکت بیشتری نسبت به افراد برون‌گرا برخوردار هستند. به‌عبارتی در یادگیری الکترونیکی، افراد درون‌گرا میزان مشارکت بیشتری در فعالیت‌ها و تعاملات دارند.

کلیدواژه‌ها: شخصیت، یادگیری، درون‌گرایی، برون‌گرایی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۳/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۵/۲۶

*نویسنده مسئول: akbar856@gmail.com

مقدمه

تفاوت‌های یادگیرندگان در فهم و هوش و به‌ویژه یادگیری، از یک طرف معلول سیستم‌ها، راهبردها، نظام‌ها و محتواهای گوناگون و از طرف دیگر مربوط به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان در نظام‌های آموزشی است. به‌عبارتی، در آغاز هر دوره، یادگیرندگان با ظرفیت‌های فردی متفاوتی (شناختی، روانی، عاطفی، مهارتی و غیره) وارد حوزه آموزشی می‌شوند.

در یادگیری الکترونیکی به‌عنوان یک نظام آموزشی مستقل با شرایط ویژه خود [۱]، افراد هم با تفاوت‌های فردی وارد می‌شوند و هم در برون‌داد این نظام آموزش در سنجش بازده‌های یادگیری تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند. نظام یادگیری الکترونیکی ویژگی‌های خاصی دارد. پیشاپ در این زمینه اظهار می‌دارد دیگر زمان اینکه بپرسیم یادگیری الکترونیکی شامل چه چیزی می‌شود یا تعریف آن چیست، به‌سر آمده است. مناسب‌تر این است که در رابطه با ابعاد گوناگون آن به گونه‌ای بیندیشیم که بیشترین فایده را برای ما به ارمغان آورد. چالش بزرگی که این نوع آموزش با آن مواجه است، فراهم‌آوری تعاملات گسترده بین یادگیرندگان و ایجاد محیطی برای صورت‌گرفتن مشارکت بین آنهاست [۲].

از سوی دیگر، برخی تفاوت‌ها که افراد با آن وارد محیط درس و یادگیری می‌شوند، به‌گونه‌ای قسمتی از شخصیت آنها است. *آیزنک* که از نظریه‌پردازان شخصیت است، چنین بیان می‌کند که ابعاد شخصیت، آفریده‌های اتفاقی نیستند؛ بلکه ثمره ساخت ژنتیک و نوروفیزیولوژیک گونه انسان هستند. سوفی در این زمینه معتقد است که تیپ‌های شخصیتی افراد بیش از آنکه محصول فرهنگ یا محیط خاصی باشد، ریشه در ژنتیک و تفاوت در ساختارهای مغزی آنها دارد. بر این اساس، *آیزنک* اظهار می‌دارد که علت اصلی تفاوت‌ها بین برون‌گرایان و درون‌گرایان، سطح انگیختگی مغزی آنها است. به‌عبارت دقیق‌تر، وی بر این باور است که افراد درون‌گرا و برون‌گرا در کارکرد بخشی از مغز خود یعنی دستگاه فعال‌ساز صعودی ساخت شبکه‌ای با هم تفاوت دارند [۳، ۴].

بُعد درون‌گرایی- برون‌گرایی شخصیت، اشاره به خصوصیتی دارد که نشان‌دهنده گرایش به امور درونی یا بیرونی است. چنانچه فرد بیشتر به امور خارج از خود توجه داشته باشد یا رفتار وی غالباً معلول عوامل بیرونی باشد شخصیت وی بیشتر گرایش به برون‌گرایی دارد و در صورتی که رفتار فرد بیشتر حاصل ارزیابی‌های ذهنی و عوامل درونی باشد، شخصیت او متمایل به درون‌گرایی است.

رفتار این دو تیپ شخصیتی در محیط‌های یادگیری حضوری و رو در رو به این صورت منعکس می‌شود که افراد برون‌گرا بیشتر متمایل به گفتگو و تعامل‌داشتن با دیگران و مشارکت‌کردن در فعالیت‌های درسی هستند. در حالی که افراد درون‌گرا، بیشتر تنهایی را ترجیح داده و دوست دارند کارهایشان را به‌طور مستقل انجام دهند [۵]. آیا در محیط مجازی هم رفتار این دو تیپ شخصیتی به

در محیط یادگیری الکترونیکی معمولاً مشارکت‌ها در فضای سیستم مدیریت یادگیری اتفاق می‌افتد و از این طریق قابل رصد است [۸]. سامانه مدیریت یادگیری مودل (Moodle) یک سیستم مدیریت دوره بازمتن است که در دانشگاه‌ها، کالج‌ها، مدارس، تجارت و همچنین آموزش‌های خصوصی برای افزودن تکنولوژی وب به دوره‌های آموزشی استفاده می‌شود. این سیستم امروزه در بیش از ۵۰ هزار سازمان آموزشی در سراسر دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد. مودل به صورت رایگان روی وب در دسترس است. به این ترتیب هر کسی می‌تواند آن را نصب کند. در رابطه با قابلیت‌های این سامانه در دوره‌های یادگیری الکترونیکی، پژوهش‌هایی صورت گرفته است [۹-۱۳]. با این وجود تا به حال پژوهشی که مستقیماً ارتباط بین سبک‌های شخصیتی و مشارکت در این سامانه را مورد بررسی قرار داده باشد، انجام نشده است.

در دوره یادگیری الکترونیکی به دلیل مهم بودن بُعد مشارکت یادگیرندگان و به وجود آوردن فضایی برای تعامل داشتن یادگیرندگان با یکدیگر و با مربی، در خیلی از مواقع، مربیان عامدانه تلاش می‌کنند این فضا را ایجاد کنند و برای رسیدن به این مهم، متوسل به راهبردهایی همچون ارائه تمرین‌ها به صورت مشارکتی و نمره‌دادن به گروه، در نظر گرفتن نمره برای مشارکت و ارائه سؤالات چالشی و جذاب می‌شوند. گاهی مشارکت یادگیرندگان می‌تواند با مواردی همچون تیپ‌های شخصیتی یا جنسیت محدود شود. به این علت از جنسیت نام برده می‌شود که تفاوت‌های جنسیتی عامل مهمی در یادگیری تشخیص داده شده است. از دیرباز مشخص شده است که دختران و پسران در یادگیری و ترجیحات یادگیری، متفاوت و گاه متضاد یکدیگرند. همچنین در محیط‌های الکترونیکی مشخص شده است که یادگیرندگان دختر و پسر از الگوها و ترجیحات متفاوت جهت‌یابی پیروی می‌کنند که این خود نیازمند پشتیبانی از الگوهای متفاوت است [۱۴]. /سوان و آیس در زمینه مشارکت در یادگیری الکترونیکی اظهار می‌دارند که می‌توان این سؤال را مطرح نمود که آیا محیط گمنام یادگیری الکترونیکی می‌تواند ظرفیت بیشتری برای مشارکت کردن افرادی که برون‌گرا هستند و کمتر در محیط‌های حضوری دست به فعالیت‌های جمعی می‌زنند، فراهم آورد [۱۵]؟ در دوره‌های یادگیری الکترونیکی، آیا سطح مشارکت افراد درون‌گرا و برون‌گرا متفاوت است؟ از طرف دیگر، آیا درون‌گرایی و برون‌گرایی متناسب با جنسیت، متفاوت است و اگر دختر و پسر در این زمینه تفاوت دارند، آیا تعامل این دو عنصر (سبک شخصیتی و جنسیت) در رابطه با میزان مشارکت تفاوت ایجاد می‌کند؟

این پژوهش با هدف بررسی میزان تأثیر تیپ‌های شخصیتی درون‌گرایی و برون‌گرایی بر میزان مشارکت یادگیرندگان در سیستم مدیریت یادگیری مودل انجام شد.

همین گونه است؟ در نگاه اول به نظر می‌رسد یادگیرندگان برون‌گرا تعامل بیشتری با افراد در محیط مجازی داشته باشند و در فعالیت‌ها و تمرین‌هایی که به صورت الکترونیکی ارائه می‌شود، بیشتر مشارکت کنند. از سوی دیگر افرادی که درون‌گرا هستند به همان سیاق در این محیط هم مشارکت کمتری دارند. با این وجود، *اُرنستین* مخالف این ایده است. وی معتقد است افرادی که درون‌گرا هستند بیشتر با محیط مجازی انطباق می‌یابند، زیرا آنها به صورت درونی به پردازش اطلاعات پرداخته و کمتر اجتماعی هستند. برای افراد درون‌گرا، فکر کردن در مورد اطلاعات قبل از جواب‌دادن راحت‌تر است. برای افراد برون‌گرا این امر بسیار مشکل است که به این شیوه تعامل داشته باشند، شاید به این دلیل که به آن نیازی ندارند. برون‌گراها بیشتر تمایل به پردازش کلمات به صورت شفاهی و با همراهی دیگران دارند. برون‌گراها در مقایسه با درون‌گراها سطح بالاتری از شلوغی را انتخاب می‌کنند، در حالی که درون‌گراها بیشتر محیط‌های ساکت را انتخاب می‌کنند [۶]. *باتالیو* هم در این زمینه اظهار می‌دارد که احتمال بیشتری دارد که افراد درون‌گرا در مقایسه با افراد برون‌گرا از مشارکت در فضاهای مجازی استقبال کنند. وی معتقد است که افراد درون‌گرا در این محیط راحت‌تر از افراد برون‌گرا می‌توانند حسی از حضور اجتماعی را با مشارکت دیگر یادگیرندگان ایجاد کرده و حتی شخصیت آنها درجه‌ای به سمت افراد برون‌گرا نزدیک می‌شود [۷].

از طرف دیگر، طرفداران سازنده‌گرایی اجتماعی معتقدند یادگیری سطح بالا به صورت مشارکتی اتفاق می‌افتد و دانش، زمانی ساخته می‌شود که افراد به صورت اجتماعی در مکالمه و فعالیت در مورد وظایف و مسایل به اشتراک گذاشته شده درگیر شوند [۸]. ساختن مشارکتی دانش از طریق مذاکره اجتماعی اغلب به نتایج عمیق‌تر و بزرگتری می‌رسد و نیاز به تفصیل‌دادن این مطلب نیست، زیرا ادبیات نظری موجود به‌طور وسیعی به کارآمدی مشارکت در یادگیری پرداخته‌اند. مشارکت در ابتدایی‌ترین تعریف، به وجود آمدن تعامل بین یادگیرندگان در راستای رسیدن به هدف مشخصی است. با این حال تعامل، جزء ضروری در تعریف مشارکت نیست. چون پیش‌فرض تعامل، درگیر شدن دو طرف (انسانی یا غیرانسانی) با یکدیگر و تأثیر گذاشتن بر یکدیگر است، در حالی که مشارکت می‌تواند یک‌طرفه باشد. به عبارتی، فرد وارد محیط یادگیری الکترونیکی شده و مطالب خود را انتشار دهد، اما بازخوردی هم دریافت نکند. در حالی که تعامل در صورتی متصور است که فرد در ازای مطالب خود بازخوردهای دیگران را نیز دریافت دارد. تعاملات می‌تواند به وسیله فرد و یک ماشین نیز صورت گیرد و بازخوردی که ماشین به وی می‌دهد، این رابطه را یک رابطه تعاملی می‌کند. بدیهی است مشارکت‌هایی که تبدیل به ارتباطاتی تعاملی می‌شوند، در یادگیری تأثیر بالاتری دارند [۲].

روش‌ها

این پژوهش به شیوه غیرآزمایشی و از نوع علی-مقایسه‌ای است که در سال ۱۳۹۲ انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان ترم دوم حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی در مقطع کارشناسی‌ارشد که در کنار درس حضوری خود، درس الکترونیکی نیز داشتند به تعداد ۱۱۲ نفر تشکیل دادند. براساس جدول کرجسی و مورگان [۱۶] از بین این افراد، ۸۶ نفر به شیوه طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. انتخاب نمونه‌ها با توجه به نسبیّت جنسیت صورت گرفت و در نهایت ۳۷ دختر و ۴۹ پسر انتخاب شدند.

برای پژوهش از دو ابزار پرسش‌نامه تیپ‌های شخصیتی *آیزنک* (درون‌گرایی، برون‌گرایی) و *رابریک‌ها* بهره گرفته شد؛ پرسش‌نامه ۵۷سئوالی *آیزنک* توسط محمدمتقی *براهنی* به فارسی برگردانیده شده است [۱۷]. این پرسش‌نامه از دو مقیاس برون‌گرایی (۲۱ گویه) و درون‌گرایی (۳۶ گویه) تشکیل شده است. برای برآورد پایایی آن در پایلوتی که روی ۳۰ نمونه به شیوه غیرجایگزینی اجرا شد، از روش ضریب آلفای کرونباخ (همسانی درونی) و دونیمه‌کردن استفاده شد که به ترتیب ضریب پایایی برای مقیاس برون‌گرایی ۰/۷۵ و ۰/۸۱ و برای مقیاس درون‌گرایی ۰/۷۸ و ۰/۸۶ به دست آمد. این پرسش‌نامه به صورت بلی و خیر تنظیم شده است.

در آموزش درون شبکه‌ای که در آن بررسی مباحثی همچون طراحی درس، فناوری مورد استفاده و نحوه‌ی تشکیل گروه جهت یادگیری مطرح است، ارزشیابی آموزشی به شیوه سنتی کاربردی ندارد. یکی از شیوه‌های کارآمد برای ارزیابی فعالیت‌های متنوع یادگیرندگان در یادگیری الکترونیکی استفاده از *رابریک* است [۱۸]. برای سنجش مشارکت دانشجویان در پژوهش، ابتدا در سیستم مدیریت یادگیری مودل، لیست فعالیت‌های آنها توسط خود این سامانه در فایل اکسل تهیه شد و بعد از جرح و تعدیل این فایل و حذف موارد اضافی، مشارکت یادگیرندگان به صورت زیر نمره‌گذاری شد:

سطح ۱) شامل دیدن تمرین، دیدن دوره، دیدن *url*های تعبیه شده در سایت، دیدن مشخصات فردی (خود و دیگری) و دیدن لیست شرکت‌کنندگان (یک امتیاز).

سطح ۲) شامل جستجو در میان بحث‌ها، دیدن فهرست بحث‌ها، دیدن یک بحث، دیدن تمام بحث‌ها و دیدن منبع (۲ امتیاز).

سطح ۳) شامل شروع بحث جدید در تالار ایجادشده، پاسخ به بحث‌های صورت‌گرفته، آپلود تمرین، به‌روزر کردن پست خود، استفاده از سامانه پیام‌گذاری و به‌روزر کردن مشخصات (۴ امتیاز).

در ابتدای ترم طی صحبت با دانشجویان، همه دانشجویان به صورت داوطلبانه رضایت خود را از شرکت در این دوره اعلام داشتند. در جلسه اول، نحوه کارکردن با این سیستم به آنها آموزش داده شد و توجیه شدند. دو جلسه اول کلاس برای اینکه دانشجویان بیشتر با سیستم آشنا شوند، جزء جلسات پژوهش لحاظ نشد. به این علت در

سطوح مشارکت، فعالیت‌های سطح یک، مصداق مشارکت در این سامانه در نظر گرفته شد که دانشجویان مختار بودند از بین انجام فعالیت‌ها در این سامانه و انجام فعالیت‌ها به صورت حضوری یا از طریق ایمیل، یکی را انتخاب کنند. این دانشجویان با رویکرد تلفیقی، درس آشنایی با کامپیوتر را طی کردند.

روند کار به این صورت بود که ابتدا در سایت "مرکز یادگیری امین" (www.aminlc.ir) سیستم مدیریت یادگیری مودل بارگذاری شد و برای هر کدام از دانشجویان یک نام کاربری و کلمه عبور اختصاصی تعریف شد. این دانشجویان در کنار جلسات حضوری خود قسمتی از فعالیت‌های درس خود را در این سامانه انجام می‌دادند. هر کدام از آنها با نام کاربری و کلمه عبور اختصاصی می‌توانستند وارد سایت شده و موارد خواسته شده را انجام دهند یا در آنجا به فعالیت و مشارکت بپردازند. هر هفته بعد از کلاس حضوری برای آنها در سایت، تمرین قرار داده می‌شد؛ به این صورت که سئوالی پرسیده می‌شد و آنها براساس زمان داده شده تمرین را انجام داده و در همان سایت بارگذاری می‌کردند. غیر از این موارد می‌توانستند فعالیت‌های یکدیگر را مشاهده کنند، به یکدیگر و به مدرس درس بازخورد دهند، مطلب درسی یا غیردرسی را بارگذاری کنند، به معرفی نرم‌افزارهای کاربردی بپردازند و لینک سایت‌های مفید را در سایت قرار دهند. مشارکت در سایت برای این دانشجویان به صورت اجباری نبود و می‌توانستند غیر از انجام دادن فعالیت‌ها در این سامانه، فعالیت‌های خود را از طریق ایمیل یا حضوری نیز انجام دهند. در آخر ترم، پرسش‌نامه تیپ‌های شخصیتی *آیزنک* در اختیار نمونه‌ها قرار گرفت. همچنین لوگ‌های سامانه مودل استخراج شد و در برنامه اکسل براساس *رابریک* تهیه شده، تجزیه و تحلیل شد و بعد از استخراج اعداد از آنها، نمرات هر دو وارد برنامه SPSS 19 شد.

برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های T مستقل (برای مقایسه تیپ‌های شخصیتی دانشجویان براساس جنسیت و همچنین مقایسه میزان مشارکت آنها براساس جنسیت و تیپ شخصیتی) و تحلیل واریانس دواره (برای بررسی تأثیر تعامل جنسیت و تیپ شخصیت بر میزان مشارکت) استفاده شد؛ لازم به ذکر است که ابتدا برای تعیین یکسانی واریانس‌ها از آزمون لون استفاده شد که شرط برابری واریانس‌ها در گروه‌های مورد مطالعه برقرار بود.

یافته‌ها

از مجموع ۸۶ دانشجو، ۳۷ نفر دختر و ۴۹ نفر پسر بودند که ۳۸ نفر آنها تیپ شخصیتی درون‌گرا و ۴۸ نفر تیپ شخصیتی برون‌گرا داشتند.

میانگین نمرات دختران و پسران در تیپ‌های شخصیتی درون‌گرا و برون‌گرا با یکدیگر تفاوت آماری معنی‌داری نداشت. همچنین بین میانگین نمرات دختران و پسران از نظر میزان مشارکت در سیستم

مسائل کنونی می‌شوند. از این طریق دانشجویان هم از نظرات دیگران آگاه شده و هم با دامنه‌ای از نظرات گوناگون آشنا می‌شوند. همچنین فرصت تمرین ابراز عقاید خود و ارتباط با دیگران را به دست می‌آورند [۱۸].

مشکل ویژه در رابطه با مشارکت، زمانی رخ می‌دهد که ارتباطات برخط در عوض اینکه عنصر کانونی دوره یادگیری باشد، به عنوان قسمتی افزودنی بر دوره یادگیری در نظر گرفته شود. برخی دانشجویان تمایل به فعالیت در دوره‌های جنبی یا دوره‌هایی که در ارزش‌یابی نهایی منظور نمی‌شود، ندارند. آنها به دنبال هزینه و فایده فعالیت خود در این دوره‌ها هستند. به عبارتی، دوست دارند بدانند فایده‌ای که از شرکت در این دوره‌ها به دست می‌آورند آیا مقدار زمان و فعالیتی که صرف کرده‌اند را توجیه می‌کند؟

برای تشویق مشارکت بیشتر دانشجویان، بهتر است بین فعالیت‌های برخط با ارزیابی دوره ارتباطی ایجاد شود. برای این امر مربی باید به دقت فعالیت‌های یادگیری ساختارمند و همچنین نحوه سنجش آنها را طراحی نماید. بنابراین اگر دانشجویان به این نتیجه برسند که ارزش‌یابی یا مواردی که در ارزش‌یابی مطرح می‌شود براساس این مشارکت‌ها صورت نخواهد گرفت، یا مشارکتی نخواهند داشت یا با کیفیت کمتری این امر را انجام می‌دهند. از سوی دیگر، غیر از در نظر گرفتن سهمی از ارزش‌یابی برای تشویق و ترغیب یادگیرندگان به مشارکت در دوره‌های یادگیری الکترونیکی، عوامل دیگری نیز در آن دخیل هستند. مرتبط بودن مشارکت‌ها با مسایل دنیای واقعی، چالش‌انگیز بودن، وقت داشتن یادگیرندگان و بازخورد دادن مربی نیز می‌تواند میزان و کیفیت مشارکت‌ها را تحت تاثیر قرار دهد. با این حال این عوامل را می‌توان تا حدی کنترل کرد و متناسب با راهبردهایی بر مشارکت یادگیرندگان افزود. اما برخی از خصوصیات یادگیرندگان قابل کنترل نبوده و در نظر گرفتن آن باعث اجحاف در حق برخی و همچنین پایین آمدن کیفیت یادگیری این قشر می‌شود. از مواردی که در این زمینه می‌توان نام برد بحث تیپ‌های شخصیتی درون‌گرایی-برون‌گرایی است.

در مطالعات مختلفی که در مورد تیپ‌های برون‌گرا و درون‌گرا انجام شده، این دو تیپ ویژگی‌های شخصیتی متفاوتی را در ارتباطات و ابعاد مختلف زندگی روزمره خود و در تعامل با افراد مختلف نشان می‌دهند [۱۹]. اکنون پذیرفته شده است که این تیپ‌ها در میزان تعاملات اجتماعی افراد تاثیرگذار هستند [۲۲-۲۰].

طبق نتایج به دست آمده در این پژوهش، بین دختران و پسران از نظر تیپ شخصیتی تفاوت معنی‌داری یافت نشد. این نتیجه در قدم اول کمی عجیب به نظر می‌رسد، با این حال می‌توان گفت مصداق‌های رفتارهای برون‌گرایی و درون‌گرایی در هر دو جنس وجود دارد، هر چند می‌تواند از نظر میزان فراوانی متفاوت باشد. دختران در مقایسه با پسران در روز، هم بیشتر تکلم می‌کنند و هم بیشتر با دیگران معاشرت دارند. با این حال در نتیجه آزمون *آیزنک*

مدیریت یادگیری مودل، تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. اما میانگین نمرات مشارکت دانشجویان در دو تیپ شخصیتی برون‌گرا و درون‌گرا با یکدیگر تفاوت آماری معنی‌داری داشت (جدول ۱).

جدول ۱) مقایسه میانگین نمرات تیپ‌های شخصیتی دانشجویان براساس جنسیت و همچنین میزان مشارکت آنها در سیستم مدیریت یادگیری مودل براساس جنسیت و تیپ شخصیتی با استفاده از آزمون T مستقل

شاخص	تعداد	میانگین	سطح معنی‌داری
تیپ شخصیتی درون‌گرا			
دختر	۱۵	۱۶/۵۰±۲/۸۰	۰/۵۲۴
پسر	۲۳	۱۷/۳۰±۳/۱۰	
تیپ شخصیتی برون‌گرا			
دختر	۲۲	۱۰/۳۰±۵/۰۰	۰/۹۶۳
پسر	۲۶	۱۰/۴۰±۶/۸۰	
میزان مشارکت دانشجویان			
دختر	۳۷	۱۳۱/۰۰±۱۰۱/۸۰	۰/۷۵۸
پسر	۴۹	۱۳۸/۰۰±۱۱۲/۹۰	
درون‌گرا	۳۸	۱۶۸/۲۵±۸۱/۰۰	۰/۰۰۵
برون‌گرا	۴۸	۱۰۱/۲۰±۶۸/۰۰	

تأثیر تعامل دو متغیر تیپ شخصیتی و جنسیت نیز بر میزان مشارکت دانشجویان معنی‌دار نبود ($p=۰/۷۹۷$).

بحث

هدف این پژوهش، بررسی میزان تاثیر تیپ‌های شخصیتی بر مشارکت یادگیرندگان در فضای یادگیری الکترونیکی بود. عواملی که بر مشارکت یادگیرندگان در محیط یادگیری الکترونیکی تاثیر می‌گذارند، گاهی بسیار پیچیده و متنوع هستند و در عین حال با یکدیگر تعامل دارند. مشارکت‌های افراد در این محیط گاهی پاسخی به نیازهای روان‌شناختی و اجتماعی آنها است و گاهی به دلیل کاربرد برخی ابزارها از سوی نظام آموزشی و تخصیص دادن نمره برای مشارکت در این محیط‌ها از طرف مدرس اتفاق می‌افتد. محرک مشارکت در این محیط‌ها، هر کدام که باشد، می‌تواند یادگیری فرد را به دنبال داشته باشد. در رویکرد سازنده‌گرایی به یادگیری، فرض بر این است که مشارکت افراد با یکدیگر باعث ساخته شدن یادگیری می‌شود. در این رویکرد، دانش امری اشتراکی قلمداد شده و تعاملات اجتماعی افراد با یکدیگر است که باعث ساخته شدن این دانش می‌شود.

ارتباطات برخط می‌توانند به شیوه‌های گوناگون از یادگیری مشارکتی حمایت کنند. این ارتباطات به صورت غیررسمی باعث می‌شوند یادگیرندگان در تماس با یکدیگر باقی بمانند، با یکدیگر در مورد کارها مباحثه کرده و مسایل دشوار را حل کنند و به صورت رسمی‌تر، به عنوان بخشی از دوره باعث مباحثه در مورد ایده‌ها و

که روی دختران و پسران انجام شد، هر دو جنس به یک میزان از درون‌گرایی و برون‌گرایی برخوردار بودند.

دختران و پسران از نظر میزان مشارکت نیز تفاوت معنی‌داری با یکدیگر نداشتند. در رابطه با این نتیجه به نظر می‌رسد دو موضوع، این عدم تفاوت را رقم زده‌اند. از یک منظر دختران نسبت به پسران اضطراب کامپیوتر بیشتری را تجربه می‌کنند. مطالعات طولی نشان داده است پسران نسبت به دختران نگرش مثبت‌تری نسبت به کامپیوتر دارند و به کرات از کامپیوتر استفاده می‌کنند. دختران اضطراب بیشتر، اطمینان به خود کمتر و توانایی کمتری در استفاده از کامپیوتر دارند که این خود باعث نگرش منفی‌تری نسبت به میزان استفاده از کامپیوتر می‌شود. مطالعات چندی این قضیه را نشان داده‌اند [۲۳، ۲۴]. تجارب خود پژوهشگر نیز در کلاس‌های درسی که با حضور هر دو جنس برگزار می‌شود و به‌ویژه در این پژوهش، گویای این امر است. بنابراین در نگاه اول نرخ میزان مشارکت و استفاده از سامانه مدیریت یادگیری الکترونیکی باید در پسران بیشتر از دختران باشد. اما از سوی دیگر، دختران نسبت به پسران اهتمام بیشتری در انجام تمرین‌ها و به‌ویژه انجام دادن آن به‌شیوه مرجح مدرس کلاس دارند. در این پژوهش ترجیح مدرس کلاس، انجام دادن تمرین‌ها به‌وسیله این سامانه بود. بنابراین حضور این دو عامل در کنار هم باعث عدم تفاوت در میزان مشارکت دختران و پسران در این سامانه شده است و هر دو جنس به یک میزان فعالیت داشته‌اند. در حالی که اگر از نظر مهارت‌های کامپیوتری هر دو جنس همگن شوند و تنها راه انجام تمرین باشد، به‌نظر می‌رسد نتیجه می‌تواند به‌گونه‌ای دیگر باشد.

مهم‌ترین نتیجه این پژوهش، بیشتر بودن میزان مشارکت افراد درون‌گرا نسبت به افراد برون‌گرا بود. هر چند به‌نظر می‌رسد در قدم اول باید افراد برون‌گرا تعامل و مشارکت بیشتری در این سامانه داشته باشند، اما به‌طور معنی‌داری نمره افراد درون‌گرا در مشارکت بالاتر بود. *هارباتی* در پژوهشی با عنوان تاثیر تیپ‌های شخصیت بر استفاده از رسانه‌های اجتماعی به این نتیجه رسیده است که در افراد درون‌گرا در مقایسه با افراد برون‌گرا میزان مشارکت در شبکه‌های اجتماعی مجازی و همچنین میزان زمانی که برای این فعالیت اختصاص می‌دهند، به‌طور معنی‌داری بیشتر است [۲۵]. *آرنستین* نیز در این زمینه معتقد است افراد درون‌گرا بیشتر پتانسیل سازگاری با محیط مجازی را دارند، زیرا اطلاعات را برعکس برون‌گراها به‌صورت درونی پردازش می‌کنند [۶]. *پرات* هم در این زمینه معتقد است چون محیط اینترنتی و شیوه ارتباطی منحصر به فرد آن باعث می‌شود که فشار اجتماعی کم شود، افراد درون‌گرا بیشتر جذب این محیط‌ها می‌شوند [۷]. *فلان* در مطالعه‌ای به این نتیجه رسید که با فراهم آوردن فرصت‌هایی از جانب معلم برای اینکه یادگیرندگان مشارکت بیشتری در فضای مجازی داشته باشند، گروهی از افراد احساس اضطراب کرده و تمایل زیادی به مشارکت در این فضا

نشان نمی‌دهند [۲۶]. این نتیجه با نتیجه این مطالعه و همچنین مطالعات *واندرول* [۲۷] و *کویولا* و همکاران [۲۸] در تناقض است. آنها معتقد بودند دانشجویان درون‌گرا در فضای مجازی نسبت به فضای رو در رو احساس راحتی بیشتری دارند. بنابراین به‌نظر می‌رسد مشارکت دانشجویان درون‌گرا در محیط‌های یادگیری الکترونیکی به دلیل اینکه از فشار اجتماعی حضوری که در تعامل با افراد دیگر تجربه می‌کنند رها می‌شوند، بالاتر از افرادی است که از تیپ شخصیتی برون‌گرا برخوردارند.

از نتایج دیگر این پژوهش، عدم تاثیر معنی‌دار تعامل جنسیت و تیپ شخصیتی بر میزان مشارکت بود. همان طور که مشاهده شد دختران و پسران از نظر میزان مشارکت تفاوت معنی‌داری نداشتند، هر چند میزان مشارکت در افراد درون‌گرا بیشتر بود. با این حال تعامل این دو متغیر با میزان مشارکت، تفاوتی ایجاد نکرد.

هر چند نتایج پژوهش نشان داد که میزان مشارکت برون‌گرایان و درون‌گرایان در سامانه مدیریت یادگیری مودل متفاوت است، با این حال نمی‌توان آن را به دیگر محیط‌های یادگیری الکترونیکی نیز تعمیم داد. بهتر است در رابطه با دیگر محیط‌ها همچون ای‌میل، چت‌کردن و جستجو در منابع اینترنتی نیز پژوهش‌هایی صورت پذیرد. همچنین میزان مشارکت یادگیرندگان در این پژوهش از طریق رابریک به‌صورت کمی سنجیده شد که می‌توان در پژوهش‌های دیگری روی کیفیت مشارکت یادگیرندگان نیز مطالعاتی انجام داد. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان در یادگیری الکترونیکی توجه شود و در آموزش در کنار فعالیت‌هایی که به‌صورت الکترونیکی پیش‌بینی می‌شود، جلسات حضوری و تمهیداتی برای ملاقات‌های حضوری یادگیرندگان نیز فراهم شود. امری که عدم توجه به آن باعث می‌شود افراد برون‌گرا از این محیط زده شده و حتی باعث ترک تحصیل یا اُفت تحصیلی آنها شود.

نتیجه‌گیری

در فضای یادگیری الکترونیکی، افراد درون‌گرا از میزان مشارکت بیشتری نسبت به افراد برون‌گرا برخوردار هستند. به‌عبارتی، در یادگیری الکترونیکی، افراد درون‌گرا میزان مشارکت بیشتری در فعالیت‌ها و تعاملات دارند.

تشکر و قدردانی: بر خود لازم می‌دانم از دوست و همکار گرامی جناب آقای وحید صالحی برای دراختیار گذاشتن دامنه و هاست سایت (www.aminc.ir) تشکر ویژه نمایم.

تاییدیه اخلاقی: موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع: موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

منابع مالی: موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

- technologies in the learning process: Moodle as a teaching tool in Physics. *Comput Educ.* 2009;52(1):35-44.
- 14- Houle PA. Toward understanding student differences in a computer skill course. *Jo Educ Comput Res.* 1996;14(1):25-48.
- 15- Garrison DR, Anderson T. Electronic learning in 21 century. Ataran M, (Translator). Tehran: Hooshmand Institute; 2004. [Persian]
- 16- Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educ Psychol Measur.* 1970;30:607-10.
- 17- Barahani MN. Theoretical foundations of psychological testing. Tehran; Tehran University; 1972. [Persian]
- 18- Roblyer MD, Wiencke WR. Design and use of a rubric to assess and encourage interactive qualities in distance courses. *Am J Distance Educ.* 2003;17(2):77-98.
- 19- Kear K. Online and social networking communities: A best practice guide for educators. London: Routledge; 2010.
- 20- Darabi Emarati A, Farokhi Tirandaz S. Effect of homogeny/conflict in introversion/extroversion personality characteristic on matrimony satisfaction. *Reef Resource Assess Manag Technic Paper.* 2014;40(2):67-74.
- 21- Moore MG. Three types of interaction. *Am J Distance Educ.* 1989;3(2):1-6.
- 22- Amelang M. Using personality variables to predict cancer and heart disease. *Eur J Pers.* 1997;11(5):319-42.
- 23- Ariffen TFBT. Gender differences in computer attitudes and skills. *J Pendidikan.* 2005;30:75-91.
- 24- Passig D, Levin H. Gender interest differences with multimedia learning interfaces. *Comput Human Behav.* 1999;15(2):173-83.
- 25- Harbaugh, Erin Ryan. The effect of personality styles (level of introversion-extroversion) on social media use. *Elon J Undergrad Res Communication.* 2010;1(2):70-86.
- 26- Murphy D, Walker R, Webb G (Editors). Online learning and teaching with technology: Case studies, experience and practice. London: Routledge; 2001.
- 27- Vonderwell S. An examination of asynchronous communication experiences and perspectives of students in an online course: A case study. *Internet High Educ.* 2003;6(1):77-90.
- 28- Coppola NW, Hiltz SR, Rotter NG. Becoming a virtual professor: Pedagogical roles and asynchronous learning networks. *J Manag Inf Sys.* 2002;18(4):169-89.
- 1- Lim JS. Partitioned online sequential extreme learning machine for large ordered system modeling. *Neurocomputing.* 2013;102(15):59-64.
- 2- Bishop J. Increasing participation in online communities: A framework for human-computer interaction. *Comput Human Behav.* 2007;23(4):1881-93.
- 3- Soufi M. The studying of the relationship between personality type (extrovert or introvert) and the personals organizational citizen behavior. *Interdisciplinary J Contemp Res Business.* 2012;4(8):611-9.
- 4- Eysenck HJ. Personality and experimental psychology: The unification of Psychology and the possibility of a paradigm. *J Pers Soc Psychol.* 1997;73(6):1224-37.
- 5- Forsman LJ, de Manzano O, Karabanov A, Madison G, Ullén F. Differences in regional brain volume related to the extraversion-introversion dimension: A voxel based morphometry study. *Neurosci Res.* 2012;72(1):59-67.
- 6- Ornstein R. The roots of the self: Unraveling the mystery of who we are. San Francisco: Harper; 1993.
- 7- Battalio J. Success in distance education: Do learning styles and multiple formats matter?. *J Distance Educ.* 2009;23(1):71-87.
- 8- Driver R, Asoko H, Leach J, Mortimer E, Scott P. Constructing scientific knowledge in the classroom. *Educ Res.* 1994;23(7):5-12.
- 9- Zou J, Liu Q, Yang Z. Development of a Moodle course for schoolchildren's table tennis learning based on Competence Motivation Theory: Its effectiveness in comparison to traditional training method. *Comput Educ.* 2012;59(2):294-303.
- 10- Sánchez RA, Hueros AD. Motivational factors that influence the acceptance of Moodle using TAM. *Comput Human Behav.* 2010;26(6):1632-40.
- 11- Mehrabi J. Teaching with Moodle in higher education. *Soc Behav Sci.* 2012;47(3):1320-4.
- 12- Novo-Corti I, Varela-Candamio L, Ramil-Díaz M. E-learning and face to face mixed methodology: Evaluating effectiveness of e-learning and perceived satisfaction for a microeconomic course using the Moodle platform. *Comput Human Behav.* 2013;29(2):410-5.
- 13- Martín-Blas T, Serrano-Fernández A. The role of new

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی